

Bijlage 1: Nederlandse bijdragen aan de Wereldbankgroep

Nederland draagt op twee manieren bij aan de Wereldbankgroep ("de Bank"): enerzijds met algemene bijdragen aan de vijf instellingen van de Bank en anderzijds met de financiering van trustfondsen (voor specifieke projecten) en zogenaamde *Financial Intermediary Funds* (fondsen voor mondiale initiatieven die de Bank beheert).

1. Nederlandse bijdragen aan de vijf instellingen van de Bank

De Wereldbankgroep bestaat uit vijf aparte instellingen. Twee instellingen doen investeringen in de publieke sector, waarvan één is gericht op lage inkomenslanden (*International Development Association*, IDA) en één op middeninkomenslanden (*International Bank for Reconstruction and Development*, IBRD). Deze twee instellingen vormen samen de "Wereldbank" genoemd. Verder kent de Bank een instelling die investeert in de private sector (de *International Finance Corporation*, IFC), een instelling die verzekeringen verstrekt aan de private sector (*Multilateral Investment Guarantee Agency*, MIGA) en een instelling voor bemiddeling bij investeringsgeschillen (*International Centre for Settlement of Investment Disputes*, ICSID). De vijf instellingen zijn zelfstandige onderdelen binnen de Bank met aparte oprichtingsartikelen. Nederland is lid van elk van de vijf onderdelen van de Bank. Met uitzondering van ICSID hebben alle instellingen een eigen balans en ontvangen ze financiële bijdragen van de landen die lid zijn. De tabel hieronder geeft een overzicht van de kerngegevens over de verschillende onderdelen, met daaronder een toelichting per onderdeel.

Nederlandse deelneming	IBRD	IFC	MIGA	IDA
Deelneming in kapitaal	317	52	7	8.239
Garantie	4.845	-	31	-
Deelneming in %	2,06%	2,19%	2,14%	3,59%
Stemgewicht in %	1,97%	2,10%	1,85%	1,98%
Begrotingshoofdstuk	IX	IX	IX	IX
Financieel profiel instelling				
Totaal ingelegd kapitaal door lidstaten	15.042	2.396	342	229.648
Totaal eigen vermogen	38.958	23.394	1.133	147.984
Investeringen in begrotingsjaar 2017 ¹	21.115	18.037	4.521	18.221
Totale investeringen sinds oprichting	636.848	235.409	42.114	322.159
Meest recente financiële bijdrage				
Jaar verplichting meest recente bijdrage NL	2010	1991	1999	2017
Omvang meest recente bijdrage NL in kapitaal	70	23	3	748
ODA-percentage	100%	100%	100%	100%

Bedragen x EUR 1 miljoen. Wisselkoers EUR 1 = USD 1,0709.

A. *International Bank for Reconstruction and Development* (IBRD)

Sinds de oprichting van de IBRD in 1945 hebben de aandeelhouders van de IBRD (de lidstaten) in totaal ruim EUR 15 miljard aan kapitaal ingelegd. Het Nederlandse aandeel hierin is EUR 317 miljoen, wat neerkomt op 2,06% van het totale kapitaal. Met deze kapitaalstortingen ontvangen lidstaten aandelen in de IBRD en stemgewicht. Het stemgewicht komt voor 94,5% overeen met de deelneming van een lidstaat in het totale ingelegde kapitaal door alle lidstaten. Om te zorgen dat ook kleine lidstaten invloed kunnen uitoefenen binnen de Bank, zijn de overige 5,5% zogenaamde *basic votes* waarbij alle lidstaten een gelijk aantal stemmen krijgen. Het Nederlandse stemgewicht van 1,97% is hierdoor iets lager dan de Nederlandse deelneming in het totale ingelegde kapitaal. Naast het inlegde kapitaal hebben de lidstaten ook garanties afgegeven aan de IBRD. Nederland staat voor EUR 4.845 miljoen garant voor de IBRD. Het risico dat deze garantie wordt ingeroepen is zeer klein.

Het totale ingelegde kapitaal van de lidstaten is over de jaren heen gegroeid doordat lidstaten sinds de oprichting viermaal (in 1959, 1979, 1988 en 2010) hebben besloten tot een algemene kapitaalverhoging. Bij een algemene kapitaalverhoging krijgen alle lidstaten de kans om proportioneel

¹ Het begrotingsjaar 2017 loopt bij de Bank van 1 juli 2016 tot en met 30 juni 2017.

aan hun aandeel extra kapitaal bij te storten. Als landen besluiten om niet deel te nemen aan een algemene kapitaalverhoging verwatert het aandeel van deze landen en het stemgewicht. Om de stemverhoudingen binnen de Bank aan te passen is in het verleden ook meerdere malen besloten tot een selectieve kapitaalverhoging, zodat bijvoorbeeld nieuwe lidstaten konden toetreden of om ontwikkelingslanden en opkomende economieën de kans te geven hun aandeel binnen de Bank te vergroten. De meest recente selectieve kapitaalverhoging heeft tegelijkertijd met de algemene kapitaalverhoging plaatsgevonden in 2010. Het Nederlandse aandeel in deze algemene en selectieve kapitaalverhoging was EUR 70 miljoen, wat in vijf tranches over vijf jaar betaald mocht worden aan de IBRD. Momenteel lopen besprekingen of een nieuwe algemene kapitaalverhoging nodig is om de financiële capaciteit van de IBRD te vergroten en of een selectieve kapitaalverhoging wenselijk is om de stemverhoudingen te wijzigen.

De IBRD is een volledig revolverende instelling. De klantlanden van de IBRD betalen vrijwel altijd hun leningen terug met een renteopslag, waarmee de IBRD zowel de operationele kosten dekt als gedeeltelijk winst maakt. Deze winst wordt als netto-inkomen gedeeltelijk toegevoegd aan het eigen vermogen van de IBRD en gedeeltelijk ter beschikking gesteld aan IDA. Het eigen vermogen is hierdoor met bijna EUR 39 miljard hoger dan de EUR 15 miljard die door de aandeelhouders is ingelegd.

De IBRD wordt op basis van het eigen vermogen, de door aandeelhouders verstrekte garanties en het prudente risicobeleid dat de instelling voert, door de kredietbeoordelaars beoordeeld met een *triple A*-rating. Dit stelt de IBRD in staat om voordelig extra geld op de kapitaalmarkt te lenen door zelf obligaties uit te geven en deze middelen vervolgens samen met het eigen vermogen door te lenen aan de klantlanden. Hierdoor ontstaat een hefboomwerking, waarbij voor elke euro eigen vermogen de IBRD maximaal vier euro kapitaal mag lenen op de kapitaalmarkt en zo vijf euro kan uitlenen aan klantlanden. Deze verhouding (1:5) wordt door de IBRD als limiet gehanteerd om de *triple A*-rating te beschermen.

Vanuit een financieel perspectief beoordeelt het kabinet de IBRD als een effectief en efficiënt mechanisme om financiering aan middeninkomenslanden te verstrekken. Door de hefboomwerking en de revolverendheid van de IBRD heeft de instelling met de kapitaalleg van de aandeelhouders, waaronder EUR 312 miljoen van Nederland, in 2017 EUR 21 miljard aan leningen kunnen verstrekken en sinds de oprichting in totaal EUR 637 miljard.

In 2016 heeft Nederland de laatste betaling van EUR 27 miljoen gedaan aan de IBRD voor de in 2010 overeengekomen kapitaalverhoging. Nederland heeft ervoor gekozen om de betalingen van 2015 en 2016 allebei in 2016 te voldoen.

B. International Finance Corporation (IFC)

Het financiële model van de IFC is grotendeels vergelijkbaar met dat van de IBRD. Sinds de oprichting van de IFC in 1956 hebben de aandeelhouders EUR 2,4 miljard aan kapitaal ingelegd. Het Nederlandse aandeel hierin is met EUR 52 miljoen 2,19%. Het Nederlandse stemgewicht ligt met 2,10% iets lager omdat alle lidstaten, net zoals bij de IBRD, recht hebben op zogenaamde *basic votes*. In tegenstelling tot de IBRD hebben de aandeelhouders aan de IFC geen garanties verstrekt.

Sinds de oprichting van de IFC hebben de aandeelhouders eenmaal (in 1991) besloten tot een algemene kapitaalverhoging. Het Nederlandse aandeel hierin was EUR 23 miljoen. In 2010 is besloten tot een selectieve kapitaalverhoging. Nederland heeft niet meegedaan aan deze selectieve kapitaalverhoging om ruimte te geven aan ontwikkelingslanden en opkomende economieën om het aandeel binnen de IFC te kunnen vergroten. Momenteel vinden besprekingen plaats over zowel een nieuwe algemene als selectieve kapitaalverhoging voor de IFC.

Het ingelegde kapitaal van de aandeelhouders bij de IFC is met USD 2,4 miljard relatief beperkt ten opzichte van dat van de IBRD. Doordat de IFC de winst die het heeft gemaakt over uitgekeerde investeringen grotendeels heeft toegevoegd aan het eigen vermogen is dit over de jaren heen uitgegroeid tot USD 23,4 miljard. De leningen die IFC verstrekt aan de private sector worden in het algemeen terugbetaald met renteopslag. Ook de *equity*-investeringen die de IFC doet zijn rendabel.

Hierdoor maakt de IFC doorgaans winst en kan het deze winst toevoegen aan het eigen vermogen, of uitkeren aan IDA.

De IFC heeft, net als de IBRD, een *triple A*-rating en wordt als een solide financiële instelling met een prudent risicobeleid gezien door de kredietbeoordelaars. Met deze beoordeling kan de IFC voordelig extra financiering lenen op de kapitaalmarkt, waarmee de IFC, samen met het eigen vermogen, meer kan investeren.

Vanuit een financieel perspectief beoordeelt het kabinet de IFC als een effectief en efficiënt mechanisme om financiering aan de private sector in ontwikkelingslanden en opkomende economieën te verstrekken. Door de hefboomwerking en doordat de IFC terugbetaalde investeringen en bijbehorende winst weer herinvesteert, heeft de IFC met de kapitaalleg van de aandeelhouders, waaronder EUR 52 miljoen van Nederland, in 2017 EUR 18 miljard aan investeringen kunnen doen en sinds de oprichting in totaal EUR 252 miljard.

C. Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA)

MIGA is het kleinste financiële onderdeel binnen de Bank en kent een andere opzet dan de IBRD en de IFC. Bij MIGA kunnen private ondernemingen tegen een premie verzekeringen afsluiten voor politieke risico's.

Sinds de oprichting van MIGA in 1988 is door de aandeelhouders EUR 342 miljoen aan kapitaal ingelegd. Het Nederlandse aandeel hierin is EUR 7 miljoen, wat neerkomt op 2,14%. Nederland heeft 1,86% aan stemgewicht binnen MIGA. Ook heeft Nederland EUR 31 miljoen aan garanties verstrekt aan MIGA. De kans dat deze garanties worden ingeroepen is zeer klein. Sinds de oprichting van MIGA is eenmaal (in 1999) besloten tot een algemene kapitaalverhoging. Het Nederlandse aandeel in deze algemene kapitaalverhoging was EUR 3 miljoen.

Het aantal claims dat MIGA uitkeert voor de verstrekte garanties is laag. Sinds 2011 heeft MIGA slechts driemaal een claim uitgekeerd. Hierdoor houdt MIGA veel inkomsten over uit de premies, die worden toegevoegd aan het eigen vermogen. Het eigen vermogen is hierdoor gegroeid tot EUR 1,1 miljard. MIGA kan een veelvoud van het eigen vermogen als garanties verstrekken. De garantielimit van MIGA is bepaald op 10x het eigen vermogen van de ingelegde garanties van aandeelhouders, mits MIGA daarvan de helft herverzekerd heeft bij andere verzekeraars.

MIGA is volledig zelfvoorzienend en heeft mede door de Nederlandse kapitaalleg van EUR 7 miljoen in 2017 EUR 4,5 miljard aan garanties kunnen verstrekken en sinds de oprichting in totaal EUR 45 miljard.

D. International Development Association (IDA)

IDA is het onderdeel binnen de Bank dat financiering verstrekt aan lage-inkomenslanden. Doordat de financiering aan deze landen wordt verstrekt in de vorm van schenkingen en concessionele leningen (rentevrije leningen of leningen met een rentepercentage onder de marktrente) is IDA niet volledig revolverend. De lidstaten van IDA gaan daarom eens in de drie jaar met elkaar in onderhandeling over een middelenaanvulling voor IDA.

Sinds de oprichting van IDA in 1960 tot aan de 17e middelenaanvulling van IDA in 2016 hebben donoren in totaal bijna EUR 230 miljard bijgedragen aan IDA. Nederland heeft over deze 17 middelenaanvullingen in totaal EUR 8,2 miljard bijgedragen aan IDA, een aandeel van 3,59%. Dit aandeel vertaalt zich niet één op één in stemgewicht, omdat binnen IDA is afgesproken dat een aanzienlijk deel van het stemgewicht voorbehouden is aan de klantlanden van IDA. Het Nederlands stemgewicht komt daarom uit op 1,98%.

Eind 2016 zijn de onderhandelingen over de 18e middelenaanvulling van IDA afgerond. Tijdens deze onderhandelingen is besloten dat IDA voor het eerst ook zelf financiering op de kapitaalmarkt gaat ophalen, net als de IBRD en de IFC. IDA heeft op basis van het omvangrijke eigen vermogen van EUR 148 miljard een *triple A*-rating verkregen van de kredietbeoordelaars. Hiermee boort IDA naast de bijdragen van donorlanden, terugbetalingen op verstrekte leningen van klantlanden en afdrachten uit

de winsten van de IBRD en de IFC, een derde financieringsbron aan. Dit levert aanzienlijk meer financiële capaciteit op waarvan IDA-klantlanden kunnen profiteren. De beschikbare financiering voor de armste landen is namelijk vergroot van USD 52 miljard naar een totaal van USD 75 miljard voor de periode 2017-2020. Van deze USD 75 miljard is grofweg 30% afkomstig uit de markt. Dit betekent ook dat de hefboomwerking van IDA wordt vergroot. Voor elke euro die wordt bijgedragen kan IDA drie euro uitlenen. Met de bijdragen van donoren heeft IDA in 2017 EUR 18,2 miljard aan financiering kunnen verstrekken aan de armste landen en sinds de oprichting in totaal EUR 322 miljard.

Op 31 januari 2017 is verslag gedaan aan uw Kamer van de uitkomsten van deze onderhandelingen en de hoogte van de Nederlandse bijdrage (Kamerstuk 26 234, nr. 195). Nederland heeft destijds besloten om de bijdrage nominaal constant te houden op het niveau van de bijdrage van de 17^e middelenaanvulling en opnieuw EUR 748 miljoen toe te kennen. Deze bijdrage is bedoeld voor de periode medio 2017 tot en met medio 2020. De *core*-bijdrage aan IDA is afkomstig van de begroting van het ministerie van Financiën (begrotingshoofdstuk IX). De uitgaven die voortvloeien uit in het verleden gemaakte afspraken over multilaterale schuldverlichting komen van de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (begrotingshoofdstuk XVII). IDA biedt de mogelijkheid om deze financiële bijdragen over een lange periode in te betalen. Nederland heeft ervoor gekozen om de bijdrage volgens het standaard betaalritme van IDA in negen jaar van 2018 tot en met 2026 over te maken naar IDA. Bij eerdere middelenaanvullingen is eveneens gekozen om de betalingen over een lange periode te spreiden. Hierdoor is er binnen begrotingsjaren overlap tussen de betaalreeksen van verschillende IDA-middelenaanvullingen. Donoren hebben de ruimte om tussen jaren met betalingen te schuiven indien dat wenselijk wordt geacht.

In 2015 en 2016 heeft Nederland respectievelijk EUR 258 en 396 miljoen aan IDA betaald voor de Nederlandse toezegging voor de 16^e middelenaanvulling van IDA. Dit is veruit het grootste deel van de Nederlandse bijdrage aan de 16^e middelenaanvulling. In 2016 is besloten om de voor 2017 geplande betalingen door middel van een kasschuif naar 2016 te vervroegen.

In 2015 en 2016 heeft Nederland respectievelijk EUR 97 en 96 miljoen aan IDA betaald voor de Nederlandse toezegging voor de 17^e middelenaanvulling van IDA. Ook hiervoor is besloten om een groot deel van de geplande Nederlandse betalingen in 2017 door middel van een kasschuif naar 2016 te vervroegen. In 2017 vonden geen betalingen plaats.

2. Nederlandse bijdragen aan trustfondsen en *Financial Intermediary Funds*

Naast de zogenaamde *core*-bijdragen aan de Bank verstrekt Nederland ook *non-core*-bijdragen aan de Bank via trustfondsen. Per 30 juni 2016 had Nederland 73 actieve trustfondsen bij de Bank, voor een totaalbedrag van USD 2,2 miljard. Dit betreft het totaal aan meerjarige committeringen en omvat dus ook bijdragen die Nederland voorafgaand aan 2015 heeft overgemaakt. In november wordt een nieuwe stand (per 30 juni 2017) verwacht. Naar verwachting zal het aantal actieve trustfondsen dan verder zijn afgenomen. Uitgesplitst naar thema gaat het onder meer om USD 155 miljoen voor water, USD 76 miljoen voor voedselzekerheid, USD 630 miljoen voor veiligheid en rechtsorde, USD 390 miljoen voor klimaat en USD 110 miljoen voor private sectorontwikkeling. Ook deze bijdragen betreffen totale meerjarige committeringen.

De Bank fungeert ook als administratiekantoor voor zogenaamde *Financial Intermediary Funds* (FIFs), waarbij de beleidsmatige verantwoordelijkheid bij derden ligt, veelal *Global Partnerships*. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de Nederlandse bijdragen in 2015, 2016 en 2017. In 2016 is besloten om enkele voor 2017 geplande betalingen door middel van een kasschuif naar 2016 te vervroegen.

	2015	2016	2017
Trustfondsen			
Wereldbank (IBRD + IDA)	77.082.069	82.235.975	69.132.740
IBRD	6.245.600	21.509.036	7.250.000
IFC	21.163.267	24.150.000	16.629.300
<i>Sub-totaal</i>	104.490.937	127.895.011	93.012.040
Financial Intermediary Funds			
<i>Multilateral Debt Relief Initiative (MDRI)</i>	19.380.000	20.480.000	21.720.000
<i>Highly Indebted Poor Countries (HIPC)</i>	21.890.000	21.890.000	21.900.000
<i>Global Environment Facility (GEF)</i>	0	20.725.000	20.725.000
<i>Consultative Group on International Agricultural Research (CGIAR)</i>	30.636.000	26.759.191	21.600.000
<i>Afghanistan Reconstruction Trust Fund (ARTF)</i>	20.000.000	20.000.000	15.000.000
<i>Global Fund to Fight Aids, Tuberculosis and Malaria (GFATM)</i>	53.000.000	53.000.000	53.733.334
<i>Global Alliance for Vaccination and Immunization (GAVI)</i>	32.000.000	35.900.000	16.579.599
Totaal	281.396.937	326.649.202	264.269.973

Bedragen in EUR, t/m medio oktober 2017.